

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

126. An si quis probabiliter iudicat se se non peccasse mortaliter, vel jam esse confessum tale peccatum, si probabiliter etiam iudicet contrarium, teneatur confiteri? Sed difficultas est, quando ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

RESOL. CXXIV.

An Sacerdos ferens infirmo Communionem, si ei dicat velle reconciliari, & in reconciliatione inveniat illum multas confessiones invalidas fecisse, quid facere debeat Confessarius? Ex p. 5. tr. 3. Ref. 75.

Sup. hoc in Ref. præterita § 1. verſ. Secundo, & ſupra in Ref. ſol. 63. § ult. & infra in tr. 4. lege doctrinam Ref. ſol. 53.

§. 1. **H**unc caſum ſcio in praxi quodam in oppido accidiffe, & ad illum ita reſpondet Zambran. de Sac. Pan. c. 4. dub. 6. n. 6. & 7. ubi ſic ait. Quando Sacerdos fert infirmo Euchariftiam, inſtimulque ei dicit ſe velle per unum verbum reconciliare, & in reconciliatione dicit ſe longo tempore mentitum fuiſſe in confeſſione, vel ex alia cauſa ſit futura longiſſima confeſſio præter intentionem, quia dixit ſe tantum velle dicere unum verbum. Tunc ſi infirmitas ſit ita periculofa, ut merito timeri poſſit mors, ſi confeſſio & abſolutio differantur in aliud tempus, faciat Confessarius diligentias aliquas audita confeſſione per dimidiam horam, & craſſa accuſatione de aliis peccatis modo ibi explicato, conveniat, ut dixi, cum penitente de ejus reſitu ad perficiendam dictam confeſſionem, ſumpta occasione alicujus negotij. Probatur, quia ſic occurritur omnibus incommodis; nam & ſubvenitur infirmo abſolutione ſacramentali, præmiſſa confeſſione poſſibili pro temporis opportunitate, & miniſtratur Euchariftia neceſſaria, & vitatur ſcandalum. Et nota quæ eſſet, ſi longiſſimo tempore expectaretur à multis ſanctiſſimum Sacramentum comitantibus, perfectio exactæ confeſſionis. Si autem infirmitas non ſit ita periculofa, & confeſſionem per dimidiam horam integrè fieri poſſe tolerabiliter non ſperetur: tunc curet Confessarius, ut faciat actum veræ contritionis propter Deum ſuper omnia dilectum, & det ei Euchariftiam, monens illum de obligatione quam habet integrè conſtendi eo, vel ſequenti die, acceſſito Confessario, prætextu alicujus negotij. Probatur, quia tunc eſſet ſcandalum, ſi non communicaretur; & ex alia parte eſt minus inconveniens communicare ſine confeſſione præmiſſa, quam ea facta præ properè, & non integrè, ſicut de eo qui eſt proximus communioni, & jam acceſſit ad linteum, dicunt aliqui DD. Huc- utque Zambran. cui etiam adde Jacob. Granad. de Sac. in 3. p. D. Thom. contr. 7. tr. 9. diſp. 5. n. 20. Et ideò præcipuè in villis & parvulis oppidis advertant omnes Confessarij antequam deferant infirmo ſacram communionem, aliquem ſmittere: qui illum interroget, an velit de aliquo crimine ſe reconciliare, ut ſupradicta incommoda omnino evitentur.

RESOL. CXXV.

An quando quis ratione ſcandali debet ſumere Euchariftiam, & confeſſio eſt adeò longa, ut perfici non poſſit, & timeretur alium contritionis à penitente eliciendum non fore, eſſet in tali caſu confeſſio dimidianda, & penitens abſolvendus? Ex part. 5. tr. 1. 4. & Miſcell. 2. Ref. 53.

Sup. hoc cū §. 1. eodem Granad. hic infra citato ſupra in Ref. ſol. 73. §. Sed ex his. & in Refol. 123. §. ult.

§. 1. **C**aſus eſt practicabilis, & forſitan apud neminem invenies, niſi apud Jacob. Granad. in 3. p. D. Thom. de Sac. contr. 7. diſp. 5. ſect. 3. n. 20. ubi ſic ait. Colligi ex his poteſt, quid faciendum ſit, quando penitens ſanus accederet ad confeſſionem in eo eventu, quo communionem ſine gravi ſcandalo præmittere non poſſet, aliunde vero occurrit neceſſitas confeſſionis adeò longæ, ut

tunc perfici non poſſit; dicendum enim eſt tunc licitum eſſe communicare præmiſſa contritione, quòd ſi fortè contritio non eliceretur, non & timeretur prudenter eliciendam non fore à penitente, probabile mihi eſt poſſe confeſſionem dimidiari, quia tunc urget caſus vitandi ſcandali, quod eſt notabile nocuum, propter quod poteſt penitens dimidiare confeſſionem, ut patet, & non vitabitur, niſi accedendo ad communionem. Cùm ergo ad hanc non liceat peccatori accedere, niſi præmiſſa confeſſione, aut certè contritione in aliquibus caſibus, qui crederet ſe non niſi attritionem habere, deberet confeſſionem præmittere, ne alioqui novum peccatum committeret. Ita Granado.

RESOL. CXXVI.

An ſi quis probabiliter judicat ſe non peccaſſe mortaliter, vel jam eſſe confeſſum tale peccatum, ſi probabiliter etiam judicat contrarium teneatur conſiteri? Sed difficultas eſt, quando penitens probabiliter judicat ſe peccaſſe, vel non eſſe confeſſum tale peccatum, an tunc debeat conſiteri tale peccatum? Et notatur, quòd nullus, etiam ſi ſcrupulis non ſit vexatus poſt mediocrem adhibitam in diſcuſſione conſcientia ſue perquiſitionem in ordine ad confeſſionem peccatorum eliciendam, teneatur ulterius de antea vita cogitare, & ideo, ſi aliquid occurrat non explicatum fuiſſe in confeſſione, poterit ſibi perſuadere illud jam fuiſſe memoratum, quòd eſt valde notandum ad tollendam multos ſcrupulos. Ex p. 3. tr. 4. Ref. 106. aliàs 107.

§. 1. **A**ſſertivè reſpondet Nagnus in addit. ad 3. p. queſt. 9. art. 2. dub. 4. in fine, quia putat, quòd tunc homo poteſt ſequi opinionem probabilem, quando in ipsis rebus non imminet aliquod periculum, & citat pro hac ſententia D. Thom. Paludan. Richard. Sotum, Victor. Navarr. Idem docet Salas in p. 2. tr. 8. q. unic. ſect. 5. n. 60. in ſolut. ad 4. & ex parte docet hanc ſententiam Coninch de Sac. diſp. 7. dub. n. 68. ubi putat, quòd qui probabiliter judicat ſe non eſſe confeſſum aliquod peccatum, teneatur illud conſiteri:

2. Mihi verò contraria ſententia videtur etiam probabilis, quam docent Pitigian. in 4. ſent. tom. 2. diſt. 27. q. unic. art. 11. Suar. in 3. p. tom. 4. diſp. 22. ſent. 9. n. 6. & alij; nam poteſt unuſquique ſequi opinionem probabilem, quæ tollit periculum, quòd timet Nagnus ubi ſupra.

3. Sed difficultas eſt quando penitens probabiliter judicat ſe peccaſſe mortaliter, vel non eſſe confeſſum tale peccatum. In hoc caſu Coninch ubi ſup. & Fag. pr. 2. lib. 3. c. 4. n. 7. docent illud peccatum debere conſiteri, quia penitens non eſt iudex, ſed eſt accuſator ſui ipſius, & teſtis, & niſi tale peccatum tunc ſub eo dubio confeſſeatur, poteſt ſe exponere periculo mortaliter peccandi, & ideò tenetur evitare hujusmodi periculum, conſitendo illud peccatum ſub eo dubio, ne fortè peccato mortali ſe exponat. Ita ille.

4. At hæc ſententia mihi non placet. Non enim poſſum intelligere, quomodo penitens ſequendo opinionem probabilem exponat ſe periculo peccandi mortaliter, ut timet Fagundez; nam opinio probabilis hoc efficit, ut quis eam ſequendo ſine periculo operetur, etiam probabiliori, & tutiori relicta; & ita noſtram ſententiam docent Sanchez in ſumm. tom. 1. lib. 1. c. 11. n. 76. Sylvius in addit. ad 3. p. q. 6. art. 4. queritur 3. & alij.

5. Notanda eſt etiam hæc obiter ſolemnis doctrina Joannis

Sup. hoc
fra Ref.
carum
Non an

Joan. Sancij in *select. disp.* 41. n. 18. ubi asserit, quod nullus, etiam si scrupulus non sit vexatus, post meo diocrem adhibitam in discussione conscientia suae perquisitionem, in ordine ad confessionem peccatorum efficiendam, teneatur ulterius de antea vita cogitare; quod si aliquid occurrat non explicatum fuisse in confessione, poterit sibi persuadere illud jam fuisse memoratum. Ita Sancius, quod est valde notandum ad tollendum multos scrupulos.

RESOL. CXXVII.

An qui iudicat magis probabiliter aliquod peccatum commississe, vel confessum minime fuisse, teneatur illud confiteri?

Et an qui ex opinione etiam probabiliori aliquod peccatum tacet, exponat se periculo errandi circa integritatem confessionis? Ex p. 5. tr. 14. & Miscell. 2. Ref. 113.

Alibi §. 1.
Ref. 10.
Sup. hoc
fra Ref.
carum
Non an

§. 1. **D**iximus alibi, quod si quis aequè probabiliter iudicet peccatum non commississe, vel confessum fuisse, non teneri illud in confessione manifestare. Sed difficultas est, quando magis probabiliter iudicet se non fuisse confessum, vel peccatum non commississe? Et negativam sententiam olim ego docui, quam scio displicuisse cuidam viro docto, & amicissimo. Sed immeritò quidem, & ideo illam novissimè docet Ludovic. Marat. in *D. Thom. tom. 3. tr. de Sacram. Pœnit. disp. 26. sect. 3. n. 4.* ubi sic ait: Quod alij communiter asserunt peccata dubia esse in confessione explicanda, intelligendum est, ut & ipsi intelligunt, quando is verè de illis est dubius, tunc autem solum est cum ita vacillans, & animo suspensus est, ut de neutra contradictionis parte determinatè, quod scilicet commiserit, vel non commiserit, quod sit, vel non sit mortale quod confessus antea fuerit, vel non, ferre iudicium probabile queat. Quare dum probabiliter indicat se non commississe, vel peccatum mortale non esse, vel se antea confessum fuisse, non obligatur confiteri, etiam si aequè probabiliter, imò fortè oppositum probabilius iudicet; multòque minus ad id obligatus censeri debet, dum stante illo priori probabili iudicio suspicionem tantum, aut formidinem de opposito habet. Non enim hac formidò suspiciòque vera dubitatio est, cum probabile iudicium de una determinatè parte contradictionis non excludat, quod excludit dubitatio. Ratio autem est, quod in rebus practicis licitum sit, & tutum sequi probabilem opinionem, relicta contraria, licet aequè probabilis, aut etiam probabiliori; quod autem nulla sit obligatio confitendi peccata, de quibus habet pœnitens probabile iudicium, quod ea vel non commiserit, vel mortalia non sint, vel olim confessus fuerit, probabilis saltem opinio est. Ita Maratius, & ego. Unde ex his apparet refellendum esse Duvallum, qui novissimè in *2. D. Thom. tr. de humanis actionibus, q. 4. art. 12.* docet, eum qui ex opinione etiam probabiliori aliquod peccatum in confessione taceret, peccaturum, exponeret enim se periculo errandi circa integritatem confessionis, certum quippe illi est declarationem peccati esse viam certam, & undèquaque securam, aliam autem incertam, aut ad amplius probabilem. Sed fallitur vir doctus: nam qui relinquit confiteri peccatum ex opinione probabilis, nullo periculo se exponit quoad validitatem confessionis, ut pluribus in locis à me satis probatum est, & præcipue contra Peregr. in *3. p. tr. 2. resol. 3. & in p. 4. tr. 4. res. 4.*

Tom. I.

RESOL. CXXVIII.

An qui dubitat se ex verecundia reliquisse in confessione aliquod peccatum, teneatur repetere confessionem illam, vel saltem peccatum ommissum?

Et supponitur, quod qui voluntariè aliquod mortale in confessione omisit, confessio est nulla, & ideo iteranda.

Et quid, si magis inclinè, quod non sit confessus tale peccatum, an teneatur repetere confessionem talem? Idem est, si magis inclinè pœnitens, quod ex malitia tacuerit peccatum.

Et asseritur tunc non esse reiterandam confessionem, quando non fuit manifestatum aliquod peccatum bona fide, & ex ignorantia, & sufficere tantum illud confiteri.

Et inferitur quod si quis dubitat, & magis in eam partem inclinè, ut votum emiserit, & sic suspicionem voti habet, non tenetur ad votum, neque ad partem pro ratione huius majoris propensionis. Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. Ref. 14. alias 12.

§. 1. **D**iligens Auctor Carolus Baucius docet sufficere tantum confiteri peccatum ommissum; sic enim ait in *Misc. tom. 1. q. 474.* Salvo meliori iudicio: si post diligens examen Pœnitens dubitat an revera tacuerit peccatum mortale in confessione ex verecundia, aliter quod non tenetur repetere confessionem illam, in qua dubitavit tacuisse ex verecundia peccatum, etiam si magis inclinè in eo, quod non sit confessus. Ratio est, quia in dubio non debet imponi grave onus, quale est repetere confessionem, præsertim si est confessio multorum annorum, & aliud non debet operari dubium, nisi quod Pœnitens teneatur sub dubio confiteri peccatum ommissum in confessione. Confirmatur à pari, si quis dubitat, & magis inclinè in eam partem, ut votum emiserit, & sic suspicionem voti habet, non tenetur ad votum, neque ad partem pro ratione huius majoris propensionis. Ità docet Sanchez se retractans, in *summ. tom. 1. lib. 1. c. 10. n. 36.* Garzias de *Benef. tom. 2. p. 7. c. 2. n. 32.* & alij apud Dianam *p. 3. tr. 6. resol. 50. §.* Nota etiam: ergo idem dicendum est in confessione, nempe non esse imponendum onus laboriosum Pœnitenti, quale est, ut repetat confessionem, in qua dubitavit ex malitia tacuisse peccatum mortale in confessione. Idem dicendum est; si magis inclinè Pœnitens, quod ex malitia tacuerit peccatum, quàm si non tacuerit, nempe non teneri repetere confessionem, sed tantum confiteri peccatum ommissum, de quo est dubius an aperuerit in confessione, ut patet de eo, qui emiserit votum, & dubitat an emiserit, ut supra dictum est. Ità mecum sentiunt docti, & pij viri, quibus hunc casum communicavi. Hucusque Baucius.

2. Sed ego contrarium sentio; nam qui voluntariè aliquod mortale in confessione omisit, certum est, quod confessio illa est nulla, & tenetur illam iterare; ut docent communiter DD. teste Leandro, de *Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 5. q. 68.* Ergo in casu de quo loquimur, si ille est dubius an voluntariè reliquerit peccatum mortale, confessio illa fuit invalida, atque idèd non solum peccatum, sed etiam confessio tanquam invalida reiteranda venit: Undè apparet exemplum adductum de voto; quod dubius de voto non tenetur ad votum concedo. Sed dubius an reliquerit aliquod peccatum in confessione, tenetur etiam secundum Baucium illud confiteri. Ergo, & reliqua alia peccata in illa

P 3 confessione

invenitur
in to. 7. tr. 1.
Ref. 92. se-
cunda verò
reperitur
in to. 8. tr. 1.
Ref. 4. & in
aliis earum
notatio-
num.

Quæ nunc
invenitur
in to. 8. tr. 4.
Resol. 23. §.
Nota etiam:
& in aliis
annor. pri-
mæ dicti §.